

Een sfeerbeeld uit onze rijke historie

Het draaide bij de landmacht niet alleen om *combat*!

Vooraf

Als logistici hebben wij wel eens de indruk¹ dat het binnen de landmacht vooral of in ieder geval heel vaak draait om *combat*, waarbij de wapens zoals artillerie, cavalerie en infanterie worden gezien als de helden van het slagveld, die de kastanjes uit het vuur moeten halen. In deze editie wil ik aantonen dat zij die aan de top stonden of geacht werden in de toekomst tot die top te behoren wel degelijk ook aandacht (moesten) besteden aan logistiek. In de archieven trof ik een boekwerk aan waarin de logistieke opstellen van de leerlingen van de Hogere Krijgsschool studiejaar 1956/1958 zijn opgenomen. Hieronder treft u originele tekstfragmenten aan uit deze logistieke opstellen en waar gepast, heb ik daar een persoonlijke notitie aan toegevoegd. Ik hoop dat het artikel de lezers, al is het maar deels, verlost van toekomstig 'Calimero-gedrag'.

Voorwoord van de directeur van de Hogere Krijgsschool

"Aan de leerlingen werd een aantal opdrachten verstrekt, welke ten doel hadden een studie te doen maken van een aantal onderwerpen. Het doel was het verkrijgen van inzicht in de vraag welk terrein de logistiek bestrijkt of dient te bestrijken, alsmede welke problemen daarmee samenhangen. Zonder te willen voorwenden dat alle facetten bestudeerd zouden zijn, dan wel te veronderstellen dat de inhoud critiekloos zou moeten worden aanvaard, ben ik van mening, dat een belangrijke bijdrage werd geleverd tot wetenschappelijke verdieping van een zo uitermate belangrijk terrein als de logistiek nu eenmaal is."

De Kolonel v.d. Generale Staf,
Directeur Hogere Krijgsschool,
(E.R. d'Engelbronner)

¹ Bij sommigen lijkt dat zich zelfs te hebben 'ontwikkeld' tot een trauma.

Logistiek algemeen

De verstrekte opdracht aan de leerlingen luidde: "Geef een algemene beschouwing over het begrip logistiek, waarbij na een inleiding omtrent de historische groei, de steeds groter wordende invloed van de logistiek op de oorlogvoering moet worden belicht." Hieronder treft de lezer een aantal door mij geselecteerde tekstfragmenten aan.

"In de huidige tijd is er geen scherp onderscheid te maken tussen vrede en oorlog. De enorme vergroting van de vuurkracht door middel van kernwapens en de overbrengingsmogelijkheden hiervan noodzaken de naties tot een voortdurende oorlogsgereedheid. In een eventuele derde wereldoorlog zal men geen jaren de gelegenheid krijgen de industrie op de oorlogsproductie af te stemmen. Logistiek is een conditio sine qua non geworden voor de nationale veiligheid en het meest omvattende deel van de hedendaagse oorlogvoering (Montgomery: "*Logistics is 4/5th of warfare*"). De technische ontwikkeling gaat nog steeds verder en met haar ontwikkelt zich de oorlogvoering tot een strijd van technisch kunnen en massaproductie. De invloed van de logistiek zal groter worden zolang er oorlogen nodig blijven om geschillen tussen naties met geweld te beslechten."

Opvallend in dit tekstfragment is het belang dat de leerlingen toekennen aan de technologische ontwikkelingen, maar daarbij kennelijk alleen denken aan de ontwikkelingen ten aanzien van de wapensystemen en niet die in de logistiek. Het lijkt wel of de logistiek maar moet reageren op de ontwikkelingen. Ik vraag mij dan ook af of het uitgesproken belang dat men hecht aan logistiek wel authentiek is of dat men begrijpt wat de rol is of kan zijn van logistiek. Nu weten we hopelijk dat de technologische ontwikkelingen juist vaak plaats vinden in de logistiek.

"Schematisch kan het verband tussen strategie, logistiek en tactiek als volgt worden beschreven:
Strategie is planning van het gebruik van de middelen voor het voeren van het gevecht
Logistiek is verschaffing van de middelen voor het voeren van het gevecht en
Tactiek is gebruik van de middelen voor het voeren van het gevecht."

Ik ben van mening dat logistiek ook gaat over planning van gebruik van middelen en economisch gebruik van de vaak schaarse middelen. Logistiek is niet een apart vak, maar behoort integraal deel uit te maken van militair optreden. Daarbij maakt het niet uit of dit op strategisch, operationeel of tactisch niveau plaatsvindt.

"Het logistiek systeem moet van het huidige statische (magazijn) systeem overgaan op een dynamisch systeem. Een verhoogde aanvraag moet niet worden beantwoord met grotere voorraadvorming, doch met versneld vervoer."

Het is met name de laatste zin, die mij erg aanspreekt. Des te verrassender is de recent geuite wens van CLAS om de brigade weer logistiek zelfstandig te maken en een voorraad van zeven *days of supply* (7 DOS) aan te houden i.p.v. een *effective seamless supply chain* in te richten en in stand te houden.

Bevoorrading

De verstrekte opdracht aan de leerlingen luidde: "Maak een studie van het bevoorradingsvraagstuk in het algemeen en uit militair logistiek oogpunt bezien in het bijzonder. Hierbij ware o.m. aandacht te besteden aan behoeftebepaling, aanschaffing, standaardisatie en normalisatie, automatische bevoorrading of aanvraag, verpakkingsmethoden, soorten goederen en hun problemen (BOS uitgezonderd), berging, overschotten en overtollige goederen."

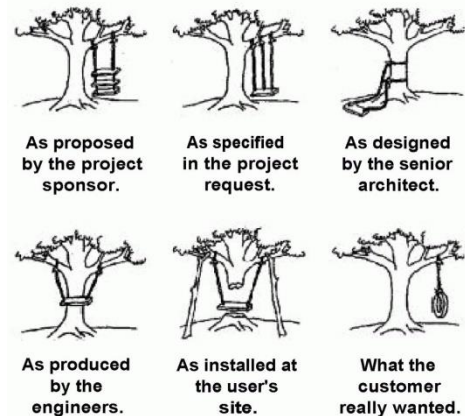
Na lezing van de opgeleverde studie is mij vooral opgevallen dat door de leerlingen heel veel aandacht is besteed aan de initiële bevoorrading van uitrustingsstukken en dan vooral de behoeftebepaling. Het bevoorraden van verbruiksgoederen als klasse III (BOS) en V (munitie) tijdens inzet komt niet eens aan bod.

“Om het benodigde type van een uitrustingsstuk – of het een zogenaamd hoofduitrustingsstuk, een nevenuitrustingsstuk of een stuk van de individuele uitrusting van de soldaat betreft – te kunnen bepalen, zal in de eerste plaats moeten worden vastgesteld, welke tactische eisen daaraan moeten worden gesteld en welke de gebruikerseisen zijn, dus wat de gebruiker, de troep, er van verlangt. Deze laatste zal bijvoorbeeld eisen dat het uitrustingsstuk eenvoudig in het gebruik is, bestand is tegen gebruik te velde, geschikt is voor gebruik onder alle mogelijke voorkomende weersomstandigheden (temperatuur, vochtigheid enz.), zo gering mogelijk volume en gewicht heeft (vooral van belang voor de individuele uitrustingsstukken), weinig opvallend is (in verband met de camouflage) en onmiddellijk voor gebruik gereed is (eis voor verpakking)

Naast deze operationele en gebruikerseisen staan voorts de logistieke eisen, waaraan het uitrustingsstuk moet voldoen. Deze zijn bijvoorbeeld: dat het eenvoudig door de troep te velde kan worden onderhouden, dat het eenvoudig en snelle reparatiemogelijkheden te velde biedt en geen bijzonder gereedschap vereist, dat de componenten en onderdelen van het materieel zoveel mogelijk gestandaardiseerd zijn, hetgeen van bijzonder belang is voor materieleenheden als voertuigen en radio's; belangrijke standaardisatie-objecten in dit verband zijn bijvoorbeeld het kaliber van de wapenen, aansluitingspunten, elektrisch vermogen, banden van motorvoertuigen, snel slijtende onderdelen, brandstof en smeermiddelen en dat het geschikt is om gedurende een bepaalde tijd al of niet in de open lucht te worden opgeslagen.

Al deze eisen, dus de tactische, de gebruikers en de logistieke eisen tezamen vormen de aan het materieel te stellen tactische en militair-technische eisen of ook wel “staf”-eisen welke typen en kwaliteit daarvan bepalen.”

Aan de lezers die thans of in het recente verleden betrokken zijn geweest bij initiële behoeftebepaling (DMP-A-documenten²) of bij wapensysteemoverleg, zou ik de vraag willen voorleggen of deze tactische en militair-technische eisen nieuw zijn of hen bekend voorkomen.

Vervoer- en verkeerscontrole

De verstrekte opdracht aan de leerlingen luidde: “Maak een studie over het vervoersprobleem als zodanig en uit militair oogpunt gezien in het bijzonder. Hierbij ware o.m. in ogenschouw te nemen: zeevervoer, landvervoer en luchtvervoer, vervoersbehoeftebepaling, bepaling meest economisch gebruik, soorten vervoer en verkeerscontrole op hoog en laag niveau.”

² Defensie Materieelkeuze Proces

“Het begrip vervoersleiding omvat de planning, coördinatie van en leiding over de verplaatsing van personeel en goederen langs communicatielijnen in verhouding tot de capaciteit van de beschikbare transportmiddelen teneinde het tactische – strategische doel te kunnen bereiken. Kortom het is de taak van de vervoersleiding er voor zorg te dragen dat het beschikbare vervoerspotentieel op de meest doeltreffende wijze wordt benut. De technische uitvoering van de transporten echter is geen taak van die vervoersleiding. Waar alleen de commandant verantwoordelijk is, zal dus de vervoersleiding een commandoverantwoordelijkheid zijn.”

Wat opvalt is dat de begrippen verkeer en vervoer een prominente plaats innemen, hoewel het feitelijk sub processen zijn van verplaatsen³.

“Rechtstreeks voortvloeiende uit het begrip vervoersleiding is het begrip verkeersleiding. Vervoersleiding en verkeersleiding zijn complementaire grootheden, welke niet los kunnen worden gezien van het uitoefenen van commando. Een militair vervoerssysteem wordt derhalve gekenmerkt door de volgende principes. Er is een gecentraliseerde leiding. Het vervoer geschiedt volgens een prioriteitsschema. Het verkeer is een regelmatige stroom verdeeld over de verbindinglijnen naar de capaciteit daarvan en van de installaties op die lijnen. De capaciteit van elk transportmiddel wordt volledig uitgebuit. Teneinde aan deze beginselen te kunnen voldoen is het noodzakelijk dat: de vervoersleiding in overeenstemming met het strategisch plan (tactische plan) vaststelt volgens welke prioriteitschema's de vervoeren moeten verlopen; de verkeersleiding en de verkeerscontrole het verkeer leidt, regelt en controleert en de transportdiensten technisch inderdaad in staat zijn hun taken uit te voeren.”

Net als in het eerste tekstfragment valt ook hier op dat het begrip 'leiding' een dominante rol speelt. Overigens schrijft de directeur van de Hogere Krijgsschool in zijn naschrift op deze studie het volgende: “Het is overigens gevaarlijk, zonder meer de stelling te poneren, dat het vervoer gecentraliseerd moet zijn. Immers het centralisatie en decentralisatieprobleem is een vraagstuk van verhoudingen.” Uit ervaringen in het verleden en ook zeer recent weet ik dat het 'autoriteitsvraagstuk' (id est: wie is de baas?) altijd al en nog steeds op vele agenda's staat. Persoonlijk geef ik de voorkeur aan het begrip 'coördinatie' zoals in *National Movement Coordination Center* (NMCC).

Mijn slotconclusie luidt: ruim 60 jaar geleden stond logistiek echt op de kaart, maar inhoudelijk is er niet veel veranderd. Enerzijds is dat geruststellend, maar anderzijds geeft dit toch ook wel te denken.

³ Overigens is dat niet zo vreemd. Defensie heeft wel de beschikking over een Defensie Verkeer- en Vervoersorganisatie (DVVO), maar kent geen Verplaatsingsorganisatie. En.....had de brigade voorheen een sectie verplaatsingen of een sectie verkeer en vervoer?